

TaV - Deleten kuuleminen jätelain muutoksesta 11.5.2021

Henri Pesonen
Toimitusjohtaja, Delete Ympäristöpalvelut Oy

Jätelain muutos – mikä on tavoitetila?

Hallituksen esityksessä (HE 40/2021) jätelain muuttamiseksi keskitytään suurilta osin punnitsemaan yhdyskuntajätteen kuljetusten ja pakkausjätteiden tuottajavastuun järjestämistä.

Kuntien tai yksityisten toimijoiden jätteiden keräilyn järjestämisvastuun selkeyttämisellä ei ole kierrätysasteen kannalta kuin korkeintaan marginaalinen vaikutus.

- **Materiaalikierrätyksen haasteita rakentamisen jätteissä.**
- **Jätestatuksen poistuminen (End-of-Waste)**
- **Muovivero**

Materiaalikierrätyksen haasteita rakentamisen jätteissä

Rakentamisen jätteet muodostavat merkittävän osuuden Suomen jätemääristä.

Toimialalla materiaalin hyödyntämisaste on keskimäärin 50-60%, loppuosan päätyessä suurilta osin energiahyödynnykseen.

Mitä on tehtävissä? Materiaalihyödyntämisen suhteen kierrätyksen suurin este on kysynnän puute.

Esimerkkinä käy puujäte, jota kerätään erikseen ja lajitellaan sekalaisesta rakennusjätteestä. Neitseellistä puuainesta on tarjolla loputtomasti, jolloin jäteperäisille materiaaleille ei löydy kysyntää.

Toinen merkittävä kysymys on, miten energiaksi käytettävät jäteperäiset polttoaineet korvataan? Nykytilanteessa ulkomailta tuodaan Suomeen puuhaketta energiakäyttöön. Jäteperäisen puun materiaalikäyttö tulee lisäämään puuhakkeen tuontia.

Jätestatuksen poistuminen (End-of-Waste)

Jätestatuksen poistuminen (End of waste, EoW) tarkoittaa jäteperäisen materiaalin muuttumista takaisin ”tuotteeksi”. Kyseessä materiaalin laillisen statuksen muutos, joka ei välttämättä vaadi materiaalin fyysistä käsittelyä.

Hallituksen esityksessä täsmennetään EoW-sääntelyä, mutta lopputulos on muutosten osalta valitettavan epäselvä.

Käytännössä EoW-menettely on edelleen sidottu toimijan ympäristölupaan, ei esimerkiksi käsittelymetodiin.

Yksi sääntelyä helpottava tekijä olisi EoW-menettelyn yleinen hyväksyntä kaikille toimijoille ELY:n toimesta, kun yksi toimija saa luvan. Nyt ympäristölupaan sidottu EoW-sääntely toimii käytännössä IP-oikeuksien lailla, mikä ei liene jätelainsäädännön tarkoitus.

...kerätä kaikki End-of-Waste-linjaukset samaan paikkaan ja näin antaa esimerkkejä ratkaisuista niin kiertotalouden toimijoille kuin päätöksiä tekeville viranomaisillekin. (CICAT2025-hanke)

Muovijätteen vero

Euroopan unionin määräämä vuosittainen muovimaksu Suomelle n. 70 M€, eli n. 800 eur / kierrättämätön muovijätetonni.

Hallituksen esityksestä saa käsityksen, että vero tullaan keräämään pakkauksien tuottajilta tai muualta arvoketjussa.

Voisiko kysymyksen ratkaista toisella tavalla?

Ratkaisuna kierrätysalan yksityisille toimijoille tulisi tarjota kierrätettyihin muovitonneihin perustuvaa subventiota. Edellä mainittu 800 eur / kierrätetty muovitonni olisi merkittävä motiivi kehittää toimintaa ja investoida muovinkierrätykseen. Ratkaisut olisivat väistämättä monistettavissa myös muuhun kierrättämiseen.

Jäsenvaltion on ilmoitettava kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrä vuosittain... Jäsenvaltioiden harkittavaksi jää, miten omien varojen kerääminen toteutetaan kansallisesti, samoin kuin pitkälti myös toimet, joilla maksuperustetta eli kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrää vähennetään. (HE 40/2021, 3.6.2 Raportointivaatimukset)

Rikkaille jäsenmaille maksu on 800 euroa kierrättämättömältä muovijätetonnilta. (Uusiouutiset/)